

Alexander Mørk-Eidem gör *En midsommarnattsdröm*

– Vi vill försöka ge en ny upplevelse både för dem som sett pjäsen och för dem som inte alls vet vad det är

Foto: Petra Hellberg

En folkpark djupt inne i skogen. Dansband. Hembränt. Fullmåne. Och hela långa sommaren framför oss. En perfekt spelplats för drömmen om den stora kärleken. Framtidsstro och du och jag för alltid. Tillbaka till tider när ordet one-night stand inte fanns.

Men du och jag för alltid? När berusningen slår till i den lina sommarnatten. I det heta minglet vid dansbanan. I den sugande doften från skogen.

En midsommarnattsdröm är en hyllning till fantasin, leken, intrigerna, förälskelsen och begäret. Och till en varm korv och en öl på vägen hem i gryningen. Till sagan om sommar-natten.

(Ur Stockholms stadsteaters presentation)

När man läser om Alexander Mørk-Eidems uppsättning av *En midsommarnattsdröm* undrar man om han har skrivit en egen pjäs fritt efter Shakespeare. Men han poängterar att miljön mer är den fond där det hela utspelar sig och att det är Shakespeares pjäs de spelar, om än med viss bearbetning.

– Vi har bytt ut alla hänvisningar till den grekiska mytologin mot svenska mytologiska bilder, kanske inte alltid helt sanna men det är ju en saga som inte har med verkligheten att göra. Puck har fått rollen av en slags spelledare eller konferencier på en folkparkscen, som en länk mellan föreställningen och publiken. Pucks projekt i skogen är att ha roligt, han skapar intriger och vill få saker att ske.

ALEXANDER MØRK-EIDEM VILL ARBETA med materialet så att det blir ange-

läget för dem som tittar på. För honom är igenkännbarhet en stark 'drog' han tycker man kan sätta in.

– Det är så Shakespeare själv arbetar när han i pjäsen förenar olika kulturer: en högkultur i Aten (som han egentligen inte visste så mycket om), inslag av elisabetansk hovkultur och det lågkulturella med hantverkarna. På så sätt försökte han närma sig de människor han skulle spela för.

– Shakespeare skrev pjäsen till en aristokratisk bröllopsfest men den skulle också spelas på teater med en betydligt bredare publik. Därför ger han sig på konststycket att göra en pjäs som kan spelas för två olika klasser och kulturer på samma gång. Det ska också vi försöka oss på. Det högkulturella i vår tid är ju Shakespeare. Det är 'fint'. Konstigt nog! Och något av det mest folkliga är folkparken och vår mytologi, våra minnen om den tid som har varit. Så jag ska försöka flytta över intrigerna i vårt värld till en 'folkparksvärld'. Fortfarande en saga men den försigår inte i ett 'Sago-England' utan i ett 'Sago-Sverige'.

– Hantverkarna är potentiellt väldigt roliga, men tiden har lite grand gått ifrån komiken där. De har ofta framställts som dumma och man har skrattat åt dem i stället för med dem. Vi har höjt deras status lite. De är fortfarande dumma men de snarare spelar dumma men mer i form av pretentiösa skådespelare. Samtidigt har vi sänkt statusen på aristokratin,

och de två grupperna närmar sig varann. Fortfarande finns där en hertig (eller landshövning i vår version) som bestämmer, men det är inte så hierarkiskt som på Shakespeares tid. Aten ligger nästans i Värmland och där har vi egna lagar (skratt). Och visst är en det en saga, men man ska ändå känna igen någonting av verkligheten i den. Rickard Wolf, som spelar Puck, säger rätt tidigt: "Efter Värmlands överraskande angrepp på Amerika måste drottningen av Amerika gifta sig med landshövdingen i Värmland som en del av fredsuppgörelsen". Vi gör på så sätt vår egen bakgrundshistorik som kommer att ge samma konflikter mellan karaktärerna. Lite text har vi ändrat på men inte så mycket så att det stör. Shakespeares själv var ju en mästare på att ändra andras historier och lite åt det hållet har jag arbetat utan att trampa honom alltför mycket på tårna. Hade han levt idag hade han utan tvekan gjort en bättre bearbetning än jag. Det mest irriterande för honom hade väl varit om pjäsen inte lever, om den inte säger publiken något utan bara blir en historiektion i hur man gjorde teater förr.

– Vi har förlagt början av pjäsen till ett grått och trist Sverige, i nutid eller framtid. Orsaken till Oberons och Titaniass gräl är att det har varit den sämsta svenska sommaren i manna-minne. Om vi hade kunnat få in regn på scen så hade vi använt det också.

– Skogsdelen i pjäsen är en ständigt pågående fest i en folkpark. Men jag hoppas att uppsättningen ska bli

riktigt rolig snarare än poetisk och allvarlig. I skogen kan det i och för sig vara rätt grymt men helheten kommer att vara underhållande.

I *EN MIDSOMMARNATTSDRÖM* håller Puck magisk blomsaft i de sovandes ögon och de blir förälskade i den första de se när de vaknar. Även här skruvar Alexander Mørk-Eidem till det i sin uppsättning.

– Vi använder inte blomsaften utan i stället får Puck, som i uppsättningen heter Wolf (Rickard Wolf), hälla hembränt över de sovande. Det blir också en bild som visar hur snabbt kärleken ändrar sig, speciellt i unga år. Och ännu värre om du dricker så där.

TOLKNINGARNA AV PJÄSEN HAR SKIFTAT, allt ifrån de oerhört erotiska till de snälla barnsagorna. Alexander Mørk-Eidem menar att hans uppsättning hamnar någonstans mitt emellan även om han hoppas att den ska bli lite erotisk ibland.

– Den kommer inte att bli mystisk-erotisk, snarare lite smått vulgär. Vi har nyss börjat repetera och skådespelarna har köpt min idé. De har en stor påverkan på uppsättningen, något jag tycker om. Efter ett tag försvinner lojaliteten mot texten och den börjar i stället tillhöra föreställningen. Det finns också en lojalitet mot skådespelarna. När vi börjar spela kan vi därför få ändra saker i pjäsen, så att skådespelarna känner sig komfortabla i sina roller och inte står mitt emellan min tanke och textens idé. Och där är jag väldigt flexibel inom de ramar som jag har satt. Jag vill inte lämna skådespelare i sticket för att de inte kan spela en viss roll. I stället för att säga att en skådespelare inte är bra kan man faktiskt ändra lite på rollen, så att den passar bättre. Det kan innebära att man tolkar texten på sitt eget sätt. Om någon till exempel inte kan spela offer så kan det bli intressant för hela uppsättningen om han *inte* gör det, eftersom det påverkar en rad olika incidenter i pjäsen, ja ibland hela tolkningen. Det är roligt att jobba så i en pjäs som *En midsommarnattsdröm*, som man har sett så många gånger. Det blir nästan fel för mig att *inte* göra nånting annorlunda med den. Det största brottet för mig

Gerhard Hoberstorfer, Andreas Kundler, Frida Westerdahl, Rikard Wolff och Dan Ekborg i *En midsommarnattsdröm* på Stockholm stadsteater. Foto: Petra Hellberg.

kan vara att göra den så troget originalet som möjligt (som om man vet vad det är); som om det vore en helig text. Om det nyligen har gjorts en fin traditionell uppsättning 'by the book', så ser jag ingen anledning till att jag ska göra den på samma sätt, även om den var bra.

– När vi spelar klassikerna är ju överraskningsmomentet i stort sett borta. Även om man så klart känner igen historien i grova drag, så vänder och vrider vi på en del i vår uppsättning

- Vi kan självklart göra en förflyttning i huvudet och tänka 'på-den-tiden-hade-de-samma-problem-och-gjorde-samma-saker-som-vi-och-det-är-intressant-och-jag-blir-drabbad-av-det-för-jag-kan-göra-en-intellektuell-transformation-till-att-det-handlar-om-mej-också'. Men jag tror det blir mycket roligare och mer drabbande på riktigt om du ser dig själv, om du *inte* behöver tänka så. (Alexander Mørk-Eidem)

så att man inte alltid vet precis vad som kommer att hända; det gäller till exempel hantverkarna och Pucks roll i pjäsen.

– Jag har jobbat mycket med barn-teater och gjorde Bröderna Lejonhjärta, där ju Skorpan och Jonatan bodde i stan och levde som de

gjorde på 50-talet. Så kommer de till Nangijala, som är en exotisk värld. Men för barn är båda världarna lika exotiska. De känner inte igen något ifrån den värld de själva tillhör. När vi gjorde pjäsen flyttade vi den till nu-tid och barnen kände igen sig direkt. Det kan vara ett grovt eller banalt sätt att göra det på, men jag tror att det kan fungera så lite med vuxna också. Vi *kan* självklart göra en förflyttning i huvudet och tänka 'på-den-tiden-hade-de-samma-problem-och-gjorde-samma-saker-och-det-är-intressant-och-jag-blir-drabbad-av-det-för-jag-kan-göra-en-intellektuell-transformation-till-att-det-handlar-om-mej-också'. Men jag tror det blir mycket roligare och mer drabbande på riktigt om du *ser* dig själv, om du *inte* behöver tänka så. Därför är det intressant att ta tag i klassiker som ofta förläggs i en väldigt exotisk värld där det lätt blir *bara* saga. Det vi försöker göra är att ge en ny upplevelse både för dem som sett pjäsen och för dem som inte alls vet vad det är något.

Alexander Mørk-Eidem har gjort *En midsommarnattsdröm* förut, i en förkortad version i Norge. *Hamlet* och *Trettondagsafton* är två pjäser han gärna skulle göra. När det gäller *Hamlet* tror han att ingen regi kan göra en bra uppsättning om man inte har rätt skådespelare i titelrollen.

Intervju: Roland Heiel